

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН І ГЕОГРАФІЇ
ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ХАРКІВСЬКИЙ ОРГАНІЗАЦІЙНО-
МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР ТУРИЗМУ"
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(28 лютого 2024 р., м. Харків)**



**Харків
2024**

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
Кафедра суспільно-економічних дисциплін і географії
Обласний комунальний заклад
«Харківський організаційно-методичний центр туризму»
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького**

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(28 лютого 2024 р., м. Харків)**

Харків 2024

УДК: 338.48:911: 322: 314.1: 37:502:551:63: 504:379.852:811

Рецензенти:

Денисик Г. І., д.г.н., професор,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
Маховка В.М., к.е.н. доцент,
Національний університет "Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка"

Редакційна колегія:

О.О. Ніколаєнко – д.і.н, професор, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди; **С. В. Гришко** - к.г.н, доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **О.О. Зеленько** - к.е.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Л.І. Полякова** – к.і.н., доцент, Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького; **П.І. Лоцман** – к.г.н, доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Ю.І. Муромцева** – к.е.н., доцент, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **В.Д. Холодок** – к.наук з держ управління, ОКЗ "Харківський організаційно-методичний Центр Туризму"; **С.В. Некос** – к.г.н, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.Г. Гуцан** – к.п.н., доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; **Т.С. Коптєва** – доктор філософії з природничих наук, доцент Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди.

*Затверджено редакційно-видавничою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди
протокол № 3 від 20.03.2024*

Географія та туризм: Матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди (28 лютого 2024 р., м. Харків) / за заг. ред. Лоцмана П. І. Харків: ХНПУ ім.Г.С.Сковороди, 2024. – 598 с.

У збірнику представлено матеріали, присвячені актуальним питанням сучасної географічної науки та туризмознавства.

Розглянуто освітні тенденції у галузях географії та туризму у світі й Україні, проблеми природничої географії, висвітлення реалізації Сталого розвитку в екологічній, економічній та соціальній сферах, розглянуто питання про стан і розвиток туризму в світі й Україні, перспективі післявоєнного відновлення і використання туристичних ресурсів, природної та культурно-історичної спадщини України.

Для викладачів, аспірантів, магістрів, студентів вищих навчальних закладів та інших зацікавлених осіб.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, наявність плагіату, імен власних та інших відомостей.

© Колектив авторів, 2024

© Харківський національний педагогічний університет імені Г.С.Сковороди, 2024

ЗМІСТ

Розділ 1. Нові виклики та тенденції в сучасній системі освіти України й світу	9
<i>С. О. Пугач</i> ПРОБЛЕМИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОГРАФІЇ	9
<i>Т. Г. Назаренко</i> СТАН ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	12
<i>М. І. Харламов, М. А. Чиркіна-Харламова</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ПОЛІПШЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ НУЦЗ УКРАЇНИ).	15
<i>М. Г. Криловець</i> ТОПОНІМІКА МІСЦЕВИХ ГРОМАД ЯК ОБ'ЄКТ КРАСЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ	18
<i>О.В. Огірко</i> МУЗЕЙНО-РЕЛІГІЙНА ПЕДАГОГІКА – ВАЖЛИВИЙ ЗАСІБ ДУХОВНОГО ТУРИЗМУ	22
<i>Л. І. Полякова</i> СУЧАСНА ІСТОРІЯ ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ МЕЛІТОПОЛЬСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО	32
<i>Є. С. Ємельянова, О. А. Анастасєва</i> ДОСВІД ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО КОНКУРСУ НА ПРОХОДЖЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ПРОФЕСІЙНИХ СТАЖУВАНЬ	39
<i>О. М. Хорошев</i> ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ	48
<i>А. О. Глущенко, О. М. Король</i> ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС ШКІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	53
<i>О. М. Левада, О. С. Арабаджі</i> МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ АЗИМУТА В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ	58
<i>L. Prokhorova, T. Zavyalova</i> , FORMATION OF GEOLOGO-GEOMORPHOLOGICAL KNOWLEDGE IN THE STUDY OF THE SCHOOL COURSE OF PHYSICAL GEOGRAPHY	63
<i>Л. С. Галушка</i> ПРОБЛЕМА КОНТРОЛЮ ЗА САМОСТІЙНИМ НАВЧАННЯМ В ЕПОХУ ЦИФРОВОЇ ОСВІТИ	67
<i>В. Д. Попов</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КАРТОГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ 6-Х КЛАСІВ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ	71
<i>А. М. Слюта</i> ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ГЕОГРАФІЇ В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОЛОГІЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ»	80
<i>D. Zadorozhna, Y. Yemelyanova</i> , THE IMPORTANCE OF MASTERING FOREIGN LANGUAGES IN UKRAINIAN UNIVERSITIES IN WARTIME	86
<i>А. В. Бєлєвцов, А. А. Іванова</i> ТЕРМІНОЛОГІЯ ТУРИЗМУ: ПРОБЛЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ І НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ	91
<i>L. Baindurashvili</i> IMPROVING READING COMPREHENSION	97
<i>А. Huliova</i> INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN EDUCATION	101
<i>С. Р. Пилипчук</i> ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ПРИКЛАДІ КУРСУ ГЕОЛОГІЯ З ОСНОВАМИ ГЕОФІЗИКИ ТА ГЕОХІМІЇ ГЕОСФЕР	107
<i>D. Stremouhova</i> , AN EVALUATION OF ENGLISH TEACHING AND LEARNING IN	110

TOURISM TRAINING PROGRAMS

<i>Н. О. Рибачик, М. І. Вигулярна</i> ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МОДЕРНІЗАЦІЇ СТАРШОЇ ШКОЛИ В УКРАЇНІ	112
<i>D. Zadorojna</i> , PROBLEMS OF EDUCATION SYSTEM DEVELOPEMENT OF UKRAINE	116
<i>Л. А. Василюк, Л. М. Сапога</i> ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ТА ПОЗАКЛАСНІЙ РОБОТІ В ШКІЛЬНОМУ КУРСІ ГЕОГРАФІЇ	122
<i>A. Skrypnyk</i> INNOVATION IN EDUCATION: THE USE OF TECHNOLOGY FOR BUSINESS FOREIGN LANGUAGE LEARNING AND TEACHING	125

Розділ 2. Природнича географія та науки про Землю **131**

<i>Т. М. Сокур</i> ГЕОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПОДІЛЛІ: І. ВЕНД. МОГИЛІВ-ПОДІЛЬСЬКА СЕРІЯ	131
<i>Т. М. Сокур</i> ГЕОЛОГІЧНИЙ ТУРИЗМ НА ПОДІЛЛІ: ІІ. ВЕНД. КАНИЛІВСЬКА СЕРІЯ	139
<i>В. О. Фесюк, Ю. В. Білецький, О. Ю. Литвинова</i> , ОСНОВНІ НАПРЯМКИ ПОЛІПШЕННЯ ГІДРОЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНИХ ТЕРИТОРІЙ	148
<i>С. В. Гришко, А. В. Дьячкова, Л. І. Лопухова</i> ОСОБЛИВОСТІ ГІДРОЛОГІЧНОГО РЕЖИМУ ТИЛІГУЛЬСЬКОГО ЛИМАНУ	152
<i>В. О. Фесюк, П. П. Стефанишин</i> ОСОБЛИВОСТІ ГІДРОЛОГІЧНОГО РЕЖИМУ ТА ГІДРОЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ РІЧОК МІСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	155
<i>А. О. Корнус, М. В. Приходько</i> ГРОЗОВА ДІЯЛЬНІСТЬ НА ПІВНОЧІ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ	158
<i>С. В. Спасенко</i> ОСОБЛИВОСТІ ПАЛЕОГЕОГРАФІЧНИХ ЗМІН НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ В РІЗНІ ГЕОЛОГІЧНІ ЕРИ	162
<i>Глуценко С. К., Циганок Є. Ю.</i> ПРОЯВ ЕФЕКТУ МІСЬКОГО ОСТРОВУ ТЕПЛА	170
<i>В. О. Фесюк, Ю. В. Білецький, А. В. Шилова</i> , ВОДНІ РЕСУРСИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД	173
<i>Т. С. Коптєва</i> СЕЛИТЕБНІ ЛАНДШАФТИ КРИВОРІЗЬКОЇ ЛАНДШАФТНО-ТЕХНІЧНОЇ СИСТЕМИ ТА ЇХ ДВОЯРУСНІСТЬ	179
<i>О. В. Непша</i> ЕКЗОГЕННІ ГЕОЛОГІЧНІ ПРОЦЕСИ БЕРЕГОВОЇ ЗОНИ АЗОВСЬКОГО МОРЯ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІЇ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ	182
<i>П. М. Боровик, Ю. О. Кисельов, М. В. Шемякін</i> РИМСЬКИЙ КАРТОГРАФ ПРАУКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ	187
<i>Т. С. Коптєва, А. О. Іванова</i> ЛАНДШАФТИ ЛІСОСТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ	189
<i>Н. О., Рибачик, Є. А. Васильєва</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ БЕЛІГЕРАТИВНИХ ЛАНДШАФТІВ	194
<i>М. М. Малусь, О. В. Непша</i> ФАКТОРИ ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА СТАБІЛЬНІСТЬ БЕРДЯНСЬКОЇ КОСИ АЗОВСЬКОГО МОРЯ	199
<i>О. В. Мельничук, Т. С. Коптєва</i> НАЙБІЛЬШІ КАР'ЄРИ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ	204

<i>Н.О.Гаврік, П.І. Лоцман</i> АНТРОПОГЕННІ ЛАНДШАФТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА ЇХ РІЗНОМАНІТТЯ	208
<i>Д. Е. Єпіфанцев, О. М. Вінніченко. Д. О. Коваль</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ГРАВІТАЦІЙНОГО РЕЛЬЄФУ НА ТЕРИТОРІЇ ПІВНІЧНОГО ПРИАЗОВ'Я	212
<i>Д. В. Микитин</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ЯКОСТІ ПІДЗЕМНИХ ВОД З МІНІМАЛЬНИМИ ЗАТРАТАМИ	217
<i>М. О. Цапенко, О. В. Непша</i> ГЕОЛОГО-ЕКОНОМІЧНА ОЦІНКА ВЕЛИКО-ТОКМАЦЬКОГО РОДОВИЩА МАРГАНЦЕВИХ РУД	221
Розділ 3. Реалізація екологічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні.	226
<i>Н. П. Корогода, Т. Г. Купач, О. О. Галаган</i> НАБІР ЕКОСИСТЕМНИХ ПОСЛУГ У ФОРМУВАННІ ІНТЕГРАЛЬНОЇ ЦІННОСТІ МІСЬКИХ ЗЕЛЕНИХ ЗОН	226
<i>Є. А. Темченко, Є. Ю. Циганок</i> ТРАНСФОРМАЦІЯ ЛАНДШАФТІВ ПОНИЗЗЯ ДНІПРА (КЕЙС КАХОВСЬКОГО ВОДОСХОВИЩА)	231
<i>Г. О. Задорожна, В. С. Ручій</i> СУЧАСНИЙ СТАН ВОДНО-БОЛОТНИХ УГІДЬ ПРИРОДНОГО ЗАПОВІДНИКА «ДНІПРОВСЬКО-ОРІЛЬСЬКИЙ»	236
<i>І. М. Постернак, С. О. Постернак, О. С. Постернак</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ: УПРАВЛІННЯ УТИЛІЗАЦІЄЮ СОНЯЧНИХ ПАНЕЛЕЙ	241
<i>І. Р. Кузик, К. Р. Флінта</i> ОЦІНКА ПРИРОДНО-РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ БІЛЕЦЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	246
<i>М. М. Мельнійчук, Ю. В. Білецький, Ю. С. Семенюк, С. І. Ковальчук, Р. Є. Качаровський</i> РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОРНІТОЛОГІЧНИХ ЗАКАЗНИКІВ КАМІНЬ-КАШИРСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	255
<i>В. Я. Гайда</i> ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ У СИСТЕМІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ STEM	261
<i>Д. О. Кравчук</i> ГЕОХІМІЯ АТМОСФЕРИ НА ПРИКЛАДІ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРИ ПОВІТРЯ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	269
<i>І. В. Левченко, М. В. Сокол</i> МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ УКРАЇНИ ЯК ЧИННИК РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	273
<i>Д. С. Шепітько, О. В. Непша</i> ГЕОЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ РІЧКИ МОКРА МОСКОВКА (ЗАПОРІЗЬКА ОБЛАСТЬ)	278
<i>Н. О. Рибачик, В. К. Рибачик</i> ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЩОДО ПРОБЛЕМИ ХАРЧОВИХ ВІДХОДІВ	284
<i>С. Красномовець, В. А. Красномовець</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПОНЯТТЯ «ЕКОЛОГІЧНА СВІДОМІСТЬ»	287
<i>Н. О. Рибачик, І. К. Рибачик</i> ТЕОРЕТИКО-ПІЗНАВАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	291
<i>С. Є. Краснік</i> АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАБРУДНЕННЯ АТМОСФЕРИ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ	295
<i>А. О. Савіцька</i> ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА В УМОВАХ ВІЙСЬКОВИХ КОНФЛІКТІВ: ВИБІР ЕКОГОТЕЛЕЙ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ КРОК ДЛЯ УКРАЇНЦІВ	300

<i>Т. Д. Прилуцька</i> ВПЛИВ ГІРНИЧОВИДОБУВНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ НА ЕКОЛОГІЧНУ СИТУАЦІЮ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	304
---	-----

Розділ 4. Реалізація соціально-економічної складової Сталого розвитку та подолання наслідків військових дій в Україні	308
--	------------

<i>В. А. Красноловець</i> РЕАЛІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНОЇ СКЛАДОВОЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ПІДПРИЄМСТВАХ СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	308
---	-----

<i>А. П. Король, О. М. Король</i> ПРІОРИТЕТНІ АСПЕКТИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ У ВОЄННИЙ І ПОВОЄННИЙ ПЕРІОДИ	312
--	-----

<i>О. О. Афоніна</i> СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ДЕМОГРАФІЧНОГО РОЗВИТКУ ЧОЛОВІЧОГО НАСЕЛЕННЯ НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	317
---	-----

<i>Ю. О. Гаркуша</i> ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	323
--	-----

<i>Яна В. Карабінюк, М. М. Карабінюк</i> СОЦІАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ТА КРИТИЧНІ ЗАГРОЗИ: РЕКРЕАЦІЯ ТА ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНА ФОРМА РЕАБІЛІТАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ	326
---	-----

<i>О. З. Байтеряков, А. А. Кузовлева</i> ХАРАКТЕРИСТИКА СИСТЕМИ РОЗСЕЛЕННЯ КАМ'ЯНСЬКОГО РАЙОНУ ДНІПРОП.ВСЬКОЇ ОБЛАСТІ СТАНОМ НА 01.01.2022 Р.	331
---	-----

<i>І. А. Донець, І. А. Арсененко, Ю. П. Хомотюк, А. О. Грицун</i> ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПОТЕНЦІАЛУ РОЗВИТКУ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ В ЕКОНОМІЦІ ГРОМАДИ	336
---	-----

<i>Ю. І. Муромцева</i> ВИКОРИСТАННЯ SWOT-АНАЛІЗУ ДЛЯ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНОГО ПОЛОЖЕННЯ РЕГІОНУ	345
---	-----

<i>В. А. Добровольська, Д. К. Притков,</i> МЕГАПРОЄКТ СТАМБУЛЬСЬКОГО СУДНОПЛАВНОГО КАНАЛУ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	356
---	-----

<i>К. Madona,</i> PECULIARITIES OF GEORGIA-TURKEY COOPERATION IN REGIONAL AND GLOBAL TERMS	361
--	-----

<i>В. А. Добровольська, М. О. Кісельгоф</i> СУЧАСНЕ ПІРАТСТВО НА МОРСЬКИХ ШЛЯХАХ СВІТУ	368
--	-----

<i>Е. Kobiashvili,</i> THE ATTEMPTS TO RESTORE STATEHOOD AT THE END OF THE FIRST HALF OF THE 19TH CENTURE	374
---	-----

<i>N. Kazarashvili</i> THE FIRST INDEPENDENT STATE IN INTERNATIONAL	378
---	-----

<i>Т. Г. Куриш</i> ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД: АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ	384
--	-----

<i>Д. М. Ляшук, О. П. Вовк</i> ПРОБЛЕМИ РАЦІОНАЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ КАМЕНЕБАРВНОЇ СИРОВИНИ УКРАЇНИ	389
---	-----

<i>О. О. Зеленько, І.В. Осмірко</i> СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РИНКУ УРАНУ	395
---	-----

<i>О. В. Мельничук</i> ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАЛЬНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ	398
---	-----

Розділ 5. Перспективи розвитку туристичної галузі в Україні й світі	406
<i>Р. С. Зубков</i> ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ТУРИСТИЧНОЇ ГАЛУЗІ	406
<i>Н. М. Чорна</i> НОВІТНІ КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ЇХ МІСЦЕ В ДІЯЛЬНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ПІДПРИЄМСТВ	410
<i>V. Matsuka, M. Horbashevska</i> MODELS OF STATE REGULATION OF TOURISM DEVELOPMENT: GLOBAL EXPERIENCE	415
<i>К. Naumik-Gladka, N. Levchenko</i> TRENDS IN THE EVOLUTION OF TOURISM INDUSTRY	423
<i>Поручинська І. В.</i> СВІТОВІ ВИННІ БРЕНДИ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ВИННОГО ТУРИЗМУ	427
<i>І. А. Арсененко, І. А. Донець, Л. М. Донченко, С. О. Єрмак</i> ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ІННОВАЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИСТИЧНОГО ПРОЦЕСУ	431
<i>К. Naumik-Gladka, A. Osmukha</i> TENDENCES OF THE GLOBAL TOURISM SECTOR: A COMPARATIVE PERSPECTIVE WITH ENHANCED FOCUS ON CIRCULAR ECONOMIC PRINCIPLES AND UKRAINE	438
<i>В. П. Яременко, О. М. Король</i> БРЕНДИНГ У ФОРМУВАННІ ТУРИСТСЬКО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЇ	440
<i>В. С. Пацюк, А. І., Василенко, В. Ю. Святецький</i> ВОЛОНТЕРСЬКИЙ ТУРИЗМ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ	447
<i>В. І. Поручинський</i> ОБЕРТУРИЗМ ЯК ОСОБЛИВІСТЬ СУЧАСНОГО УРБОТУРИЗМУ	453
<i>Т. І. Ткаченко, О. Є. Козоріз</i> ІНКЛЮЗИВНИЙ РОЗВИТОК І ЗАЙНЯТІСТЬ В ТУРИЗМІ: НАСЛІДКИ ВІЙНИ В УКРАЇНІ	456
<i>A. Protsenko, O. Kotova, V. Tsybulska, H. Sukhanova</i> SPORTS AND HEALTH TOURISM AS A MEANS OF PHYSICAL RECREATION	462
<i>Л. І. Стешенко, І. А. Савченко</i> ТУРИЗМ ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДОСВІД ІЗРАЇЛЮ ТА УКРАЇНИ	467
<i>S. Karpenko, Yu. Muromtseva</i> CREATIVE INDUSTRY AND TOURISM IN UKRAINE: PROSPECTS AND DIRECTIONS FOR DEVELOPMENT	471
<i>N. Yukhno</i> THE IMPACT OF E-COMMERCE ON THE MODERN CHINESE ECONOMY AND ITS PART OF TOURISM IN CHINA	475
<i>І. М. Луцик, Х.М. Терлецька</i> РОЛЬ ТУРИЗМУ В ЗБЕРЕЖЕННІ ТРАДИЦІЙ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ	479
<i>Т. М. Продаєвич, В. А. Красномовець</i> ТЕНДЕНЦІЯ РОЗВИТКУ СПА В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	482
<i>М. В. Панченко</i> ВІРТУАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: МОЖЛИВОСТІ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ	486
Розділ 6. Рекреаційно-туристичний потенціал України та його відновлення і використання	490
<i>С. В. Гаврилюк</i> МУЗЕЇ В СИСТЕМІ КУЛЬТУРНОГО ТУРИЗМУ	490
<i>О. С. Гончарова</i> ТУРИЗМ В ЕПОХУ ВОЄН: ДОСЛІДЖЕННЯ ІСТОРИЧНОГО ДОСВІДУ	496

<i>В. Ю. Стельмах, С. В. Полянський, О.В. Мельник, С. І. Ковальчук, Р. Є. Качаровський</i> РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОЗЕРА ХОЛОПИЧІВСЬКЕ ЗАТУРЦІВСЬКОЇ ТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	505
<i>Г. Я. Ільницька-Гикавчук</i> ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ЗАМКОВОГО ТУРИЗМУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	510
<i>О. В. Ярошенко</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЗООЛОГІЧНИХ ПАРКІВ ЯК ТУРИСТИЧНИХ ОБ'ЄКТІВ	519
<i>Р. Є. Качаровський, Н. В. Мельник, І. В. Єрко, О. В. Антипюк</i> ЛЬВІВСЬКА ДИТЯЧА ЗАЛІЗНИЦЯ ЯК ОБ'ЄКТ ТУРИЗМУ РЕГІОНУ	526
<i>А. М. Слащук, М. О. Павлушенко, О. Г. Павлушенко, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк</i> РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ МАНЕВИЦЬКОЇ ТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	533
<i>В. В. Надольська,</i> РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ МІСТА ЛУЦЬКА	540
<i>К. В. Савицька</i> РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗМІЩЕННЯ РОДОВИЩ МІНЕРАЛЬНИХ ВОД ЯК ЧИННИКА РОЗВИТКУ ЛІКУВАЛЬНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	549
<i>І. А. Савченко, В. І. Семенюк</i> ПОКИНУТІ ОБ'ЄКТИ ЛУЦЬКА ЯК ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ	557
<i>І. М. Нетробчук, З. К. Карпюк, Л. Т. Чижевська, Р. Є. Качаровський</i> ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНІ ОБ'ЄКТИ БАСЕЙНУ Р. КОРМИН – СКЛАДОВІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	561
<i>Л. І. Стешенко, П. В. Хамцов</i> ТУРИСТИЧНІ ПРОПОЗИЦІЇ ЛУЦЬКА: АРТ - ГАЛЕРЕЇ	569
<i>С. В. Дутчак, А. М. Лаврук</i> ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНДУСТРІЇ ВІДПОЧИНКУ В МЕЖАХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ЇЇ РЕСУРСНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	572
<i>І.Р. Рудакевич, О. Б. Якимович</i> МІСЦЯ ПЕРЕБУВАННЯ Т.А ШЕВЧЕНКА НА ТЕРНОПІЛІ ЯК ТУРИСТИЧНІ ОБ'ЄКТИ	578
<i>О. В. Бирко</i> РЕСУРСИ ІНДУСТРІАЛЬНОГО ТУРИЗМУ У ХАРКОВІ ТА ЇХ ПІСЛЯВОСННЕ ВІДНОВЛЕННЯ І ВИКОРИСТАННЯ	583
<i>І. М. Луцик, П.А. Горішевський</i> СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В УКРАЇНІ	589
<i>В. В. Сідун</i> РОЗВИТОК ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ В ЗАКАРПАТТІ	593

2. Hryhorchuk D. Tourism in Ukraine in the war conditions: The European integration aspect. *Economics, Finance and Management Review*. 2023. № 2(14). P. 130–136.
3. Tourisme et Grande Guerre. Voyage(s) sur un front historique méconnu (1914–2019) / Sous direction de Yves-Marie Évano, Johan Vincent. Plœmeur: Éditions Codex, 2019. 446 p.

УДК 911.3:379.8]:556.51(477.82)

*Валентина Юрївна Стельмах, к. геогр. н., доцент
кафедри фізичної географії Волинського національного
університету імені Лесі Українки*

*Сергій Володимирович Полянський, к. геогр. н., доцент
кафедри фізичної географії Волинського національного
університету імені Лесі Українки*

*Олег Володимирович Мельник, к. геогр. н., заступник директора
Волинського обласного університетського центру підготовки,
перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів АПК*

*Сергій Ігорович Ковальчук, магістр географії, старший
лаборант кафедри фізичної географії Волинського
національного університету імені Лесі Українки*

*Роман Євгенович Качаровський, магістр географії, старший
лаборант кафедри економічної та соціальної географії Волинського
національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк*

РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ОЗЕРА ХОЛОПІЧІВСЬКЕ ЗАТУРЦІВСЬКОЇ ТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Проведене дослідження рекреаційного потенціалу озера Холоповичівське. Виокремлено його гідрологічні та морфометричні показники. Проаналізовано особливості об'єкту природно-заповідного фонду (ПЗФ) басейну озера. Визначено можливості потенційного використання ПЗФ об'єкту в рекреації. Запропоновано можливі заходи оптимізації функціонування об'єкту ПЗФ.

Ключові слова: природно-заповідний фонд, рекреаційний потенціал, озеро, оз. Холоповичівське, Затурцівська ТГ, Володимирський район, Волинська область.

Утворення Затурцівської територіальної громади в існуючих межах завершено 25.10.2020 р., її площа становить 364,7 км², а кількість населення – 8 942 особи (станом на 01.01.2022 р.). До складу громади увійшло 26 населених пунктів зі складу семи сільських рад. Адміністративним центром є с. Затурці (кількість населення – 1782 осіб) [1–3; 9].

У межах громади розвинена гідрографічна мережа, наявні природно-заповідних території та історико-культурних об'єкти і пам'ятки, рекреаційні пункти та місця короткотривалого відпочинку сприяють розвитку рекреації.

Кліматичні умови і ресурси сприятливі для рекреації і туризму впродовж року. Середні температури: зима – (-4,5 °C), літо – (+19 °C). Кількість опадів становить 550–600 мм [1–3; 9].

На території громади налічується п'ять озер, що мають рекреаційне значення, загальною площею понад 99,44 га – Бросило (Озютичівське), Холопичівське, Вілько-Садівське, Юнівське та Окорське загальним об'ємом водної маси – 5,20 млн м³ [1–3; 7–9].

Озеро Холопичівське – льодовикового походження (рис. 1), розміщене у межах Затурцівської ТГ Володимирського району 2 км на північ від с. Холопичі, належить до гідрологічного заказника «Холопичівський».



Рис. 1. Озеро Холопичівське [4–7]

Площа водного дзеркала – 11,9 га, об'єм водної маси – 0,54 млн м³. Ширина озера – 0,37 км, довжина – 0,55 км, максимальна глибина – 8,6 м, середня глибина – 5,59 м [2; 7; 9].

Гідрологічний заказник «Холопичівський» площею 57,0 га на околиці

с. Холопичі, утворений згідно з розпорядженням голови Волинської обласної ради № 18-р від 03.03.1993 року, для охорони однойменного озера та навколишніх лучно-болотних угідь (рис. 2) площею 43,3 га.



Рис. 2. Низинні луки навколо озера Холопичівське [11]

Різнотрав'я низинних луків формують лепеха звичайна *Acorus calamus*, півники болотяні *Iris pseudacorus*, калюжниця болотяна *Caltha palustris*, гадючник в'язолистий *Filipendula ulmaria*, незабудка болотяна *Myosotis scorpioides*, білозір болотяний *Parnassia palustris*, хвощ болотяний *Equisetum palustre*, жовтець їдкий *Ranunculus acris*, любисток лікарський *Levisticum officinale*. Північніше від озера на відстані 0,5 км – сосновий ліс, а ближче до озера – вільха чорна *Alnus glutinosa* і зарості верболозу *Salix alba*.

Серед прибережної рослинності (рис. 3) переважають осока затінкова *Carex umbrosa*, зозулинець болотяний *Anacamptis palustris* та молодильник озерний *Isoetes lacustris*, що росте на мілководді, – рідкісні види, занесені в ЧКУ.

Дно озера встеляють діатомові *Vacillariophyceae* та харові *Charophyceae* водорості, а на озерному плесі трапляються формації глечиків жовтих *Nuphar lutea*, латаття білого *Nymphaea alba*, що занесені в Зелену книгу України. В озері мешкає приблизно 15 видів риби, у прибережних заростях

гніздяться водоплавні та навколоводні птахи [4–6].



Рис. 3. Прибережна рослинність озера Холопичівське [10]

Озеро та прилеглі території можуть використовуватися для різних видів туризму та рекреації, зокрема короткотривалого відпочинку (купання, занять водним туризмом, плавання на човнах, рибальства) та екологічного пізнання природи [3; 8–9]. Організація оптимального рекреаційного природокористування природно-заповідного фонду басейну озера Холопичівське Затурцівської ТГ потребує реалізації наступних заходів:

1) обчислення рекреаційної ємності (сезонної, добової та одномоментної) гідрологічного заказника місцевого значення «Холопичівський» та оз. Холопичівське із врахуванням актуальної рекреаційної дигресії;

2) розширення існуючих меж гідрологічного заказника «Холопичівський» для збільшення його екологічної стійкості;

3) створення нових додаткових гідрологічних об'єктів ПЗФ в межах

громади для диверсифікації рекреаційних потоків;

4) забезпечення управління об'єктами ПЗФ з дотриманням фактичних гранично допустимих нормативів рекреаційного навантаження;

5) внесення озера Холопичівське разом із гідрологічним заказником «Холопичівський» до мережі туристсько-рекреаційних маршрутів Затурцівської територіальної громади Володимирського району Волинської області;

6) проведення реконструкції автомобільної дороги для покращення транспортної доступності озера Холопичівське;

7) створення постійних чи тимчасових сезонних рекреаційних пунктів, зокрема й для людей з особливими потребами, з дотриманням вимог чинного законодавства.

Висновки. Рекреаційне освоєння незначних за площею аквально-природно-територіальних комплексів (особливо тих, що входять до складу чи є основою об'єктів природно-заповідного фонду) обов'язково має здійснюватися із врахуванням рекреаційної дигресії. До здійснення оцінки фактичної рекреаційної дигресії та, відповідно, корекції нормативів рекреаційного навантаження, вважаємо за потрібне використовувати загальну норму одночасного перебування рекреантів, яка удвічі нижча, ніж та, що застосовується для національних природних парків, відповідно 0,1 ос./га. Отож, початкова одномоментна рекреаційна ємність гідрологічного заказника «Холопичівський» становить 4 особи, що не передбачає постійного перебування рекреантів. Корекція (у напрямку підвищення) норм рекреаційного навантаження), можлива у випадку дотримання сталого низького рівня рекреаційної дигресії. Жорстке дотримання норм рекреаційного навантаження, контроль мережі екологічних стежок, заборона будівництва постійних об'єктів закладів розміщення і створення значної інфраструктури, мінімізація стихійної рекреації дозволять уникнути рекреаційної дигресії.

Список літератури:

1. Володимирська районна державна адміністрація. URL: <http://lbsadm.gov.ua/> (дата

звернення 22.01.2024).

2. Затурцівська територіальна громада. URL: <https://zaturcivska-gromada.gov.ua/> (дата звернення 29.01.2024).

3. Карпюк З. К., Качаровський Р. Є., Антипюк О. В. Туристська привабливість Локачинського району Волинської області. *Тенденції розвитку туристичної індустрії в умовах глобалізації*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., м. Ужгород, 27–28 квітн. 2017 р. Ужгород. нац. уні-т, 2017. С. 29–32.

4. Карпюк З. К., Фесюк В. О. Природоохоронні мережі Волинської області: монографія. Луцьк : Видавництво «Терен», 2021. 212 с.

5. Карпюк З. К., Фесюк В. О., Антипюк О. В. Природно-заповідний фонд Волинської області : альбом-каталог. Київ, 2018. 136 с.

6. Природно-заповідний фонд Волинської області. URL: <http://eco.voladm.gov.ua/category/all/locality=9> (дата звернення 25.01.2024).

7. Регіональний офіс водних ресурсів у Волинській області. URL: <https://vodres.gov.ua/> (дата звернення 27.01.2024).

8. Управління екології та природних ресурсів Волинської ОДА. URL: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-ekologiyi-ta-prirodnih-resursiv/1/> (дата звернення 27.01.2024).

9. Чижевська Л. Т., Мельник А. В., Мельник Н. В., Полянський С. В., Єрко І. В., Карпюк З. К., Качаровський Р. Є., Дем'янчук О. Г., Антипюк О. В., Мельник О. В. Рекреаційні ресурси Затурцівської ТГ Волинської області. Globalization of scientific knowledge: international cooperation and integration of sciences: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Відень, Австрія – м. Вінниця, Україна 22 жовтн. 2021 р. International scientific journal «Grail of Science». № 9 (October, 2021) / ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія), 2021. С.464–472. DOI 10.36074/grail-of-science.22.10.2021.84

10. URL: https://lokachi.rayon.in.ua/upload/news/14/1597302040297/13_holopichi-pavlo-savchuk12.jpg (дата звернення 22.02.2024).

11. URL: https://lokachi.rayon.in.ua/upload/news/14/1597302040297/2_holopichi-pavlo-savchuk1.jpg (дата звернення 22.02.2024).

УДК 730:726.1: 379.85

*Ільницька-Гикавчук Галина Ярославівна,
к.е.н., доцент, доцент кафедри туризму,
Національний університет «Львівська політехніка», м. Львів*

ОЦІНКА ПОТЕНЦІАЛУ ЗАМКОВОГО ТУРИЗМУ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Один із ключових шляхів розвитку туристичної галузі в Україні обов'язково повинен включати розвиток замкового туризму. Тому питання

Наукове електронне видання

ГЕОГРАФІЯ ТА ТУРИЗМ

**Матеріали VII Всеукраїнської
науково-практичної Інтернет-конференції
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди
(28 лютого 2024 р., м. Харків)**

Матеріали подаються в авторській редакції.
Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності несуть автори.

**Відповідальний за випуск Зеленько О.О.
Комп'ютерна верстка: Тагільцева Н.В.
Коректор: Лоцман П.І.
Фото обкладинки Муромцева Ю.І.**

Ум. друк. арк. 29,85

Державний вищий навчальний заклад
Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди
м. Харків, 61002
вул. Алчевських, 29.